

Samenvatting parasja KI TISA

TORA

Exodus 30:11–34:35 beschrijft een reeks wetten, gebeurtenissen en een dramatische crisis rond het gouden kalf. Hieronder vind je een duidelijke, gestructureerde samenvatting in het Nederlands, gebaseerd op de gevonden bronnen.

Kern van de inhoud

Dit gedeelte omvat:

- Instructies voor heffingen, heilige voorwerpen en de sabbat.
- De gave van de twee stenen tafelen.
- De zonde van het gouden kalf en Gods toorn.
- Mozes' bemiddeling en Gods vernieuwing van het verbond.

Wetgeving en instructies (Exodus 30:11–31:17)

- **Halve sikkel als heffing:** Elke Israëliet boven de 20 moet een halve sikkel bijdragen als losgeld bij een volkstelling.
- **Heiligdomsvoorwerpen:** God geeft nauwkeurige instructies voor:
 - het **reukaltaar**,
 - het **koperen wasvat**,
 - de **heilige zalfolie** en het **reukwerk**. Deze mogen uitsluitend voor de tabernakel worden gebruikt.
- **Aanwijzing van Bezalel:** Bezalel wordt door God met wijsheid en creativiteit vervuld om de tabernakel te bouwen.
- **Sabbat als teken:** De sabbat wordt opnieuw benadrukt als blijvend verbondsteken tussen God en Israël.

De zonde van het gouden kalf (Exodus 31:18–32:35)

- Terwijl Mozes op de berg is, eisen de Israëlieten een zichtbare god. Aäron maakt een **gouden kalf**.
- God wil het volk vernietigen, maar Mozes pleit voor hen.
- Mozes breekt de **stenen tafelen** wanneer hij het afgodsfeest ziet.
- De Levieten straffen de overtreders; Mozes bidt opnieuw om vergeving.

Vernieuwing van het verbond (Exodus 33–34)

- Mozes vraagt God om Zijn **glorie** te zien. God openbaart Zijn goedheid maar niet Zijn volle aangezicht.
- God belooft opnieuw met Israël mee te gaan.
- Opnieuw worden **twee stenen tafelen** gemaakt; God herhaalt belangrijke geboden, waaronder:
 - geen afgoden,
 - feesten zoals Pesach,
 - de sabbat,
 - eerstgeborenen en offers.
- Wanneer Mozes van de berg afdaalt, **straalt zijn gezicht** door de ontmoeting met God. Hij bedekt het met een sluier wanneer hij tot het volk spreekt.

Betekenis en thema's

- **Heiligheid:** Alles in de tabernakel moet apart en zuiver zijn.
- **Verbondstrouw:** Ondanks Israëls ontrouw blijft God bereid het verbond te vernieuwen.
- **Bemiddeling:** Mozes treedt op als middelaar tussen God en het volk.
- **Aanwezigheid van God:** De sabbat en de tabernakel symboliseren Gods nabijheid.

Samenvatting parasja Ki Tisa HAFTARA 1 Koningen 18:1-39.

Context: droogte en Gods opdracht

- Na **drie jaar droogte** spreekt God opnieuw tot **Elia**: hij moet zich aan koning **Achab** laten zien, want God zal weer regen geven.
- De hongersnood is zwaar in Samaria. Achab stuurt zijn hofmeester **Obadja** op pad om water en gras te zoeken. Obadja is een vrome man die eerder honderd profeten van de HEER verborgen hield toen Izebel hen wilde doden.

Elia ontmoet Obadja en Achab

- Obadja ontmoet Elia en schrikt, maar Elia stuurt hem om Achab te zeggen dat hij gekomen is.
- Achab verwijt Elia dat hij Israël in het ongeluk heeft gestort, maar Elia wijst op Achabs eigen afgoderij en die van het volk.

De confrontatie op de Karmel

Elia roept het volk en de **450 profeten van Baäl** bijeen op de berg Karmel.

De uitdaging

- Twee altaren worden gemaakt: één voor Baäl, één voor de HEER.
- De God die met **vuur** antwoordt, is de ware God.

De profeten van Baäl

- Zij roepen van 's morgens tot de middag, dansen en snijden zichzelf, maar **er komt geen enkel antwoord**.

Elia's gebed en Gods antwoord

- Elia herstelt het altaar van de HEER, legt het offer erop en laat het zelfs met water overgieten.
- Hij bidt eenvoudig dat God Zichzelf bekend zal maken.
- **Vuur daalt uit de hemel** en verteert het offer, het hout, de stenen en zelfs het water in de geul.

Reactie van het volk

Het volk valt neer en roept: **“De HEERE is God! De HEERE is God!”**

Elia laat de profeten van Baäl grijpen en zij worden gedood bij de beek Kisjon.

Daarna bidt Elia opnieuw, en **regen** komt eindelijk weer over het land.

Belangrijke thema's

- **Gods exclusiviteit:** alleen de HEER antwoordt met kracht.
- **Afgoderij ontmaskerd:** Baäl blijkt machteloos.
- **Gebed en vertrouwen:** Elia's geloof en gebed brengen Gods ingrijpen.
- **Verbondstrouw:** God blijft Israël roepen, zelfs na hun ontrouw.

2 Korinthe 3:1-18 laat Paulus uitleggen waarom zijn bediening niet steunt op menselijke aanbevelingsbrieven, maar op het werk van de **Geest** in de gelovigen. Het hoofdstuk contrasteert het **oude verbond** (wet, stenen tafelen, tijdelijke glorie) met het **nieuwe verbond** (Geest, harten, blijvende glorie).

Paulus' bediening als "brief van Christus"

- Paulus zegt dat hij geen aanbevelingsbrieven nodig heeft.
- De gemeente zelf is zijn "brief": niet geschreven met inkt, maar met de **Geest van de levende God**, niet op stenen tafelen maar in **menselijke harten**.
- Zijn bekwaamheid komt niet uit zichzelf, maar uit **God**.

Oud verbond vs. nieuw verbond

Paulus zet twee bedieningen naast elkaar:

- **Oude verbond**
 - Geschreven op stenen tafelen.
 - Wordt "letter" genoemd: de letter doodt.
 - Had glorie, maar een **tijdelijke** glorie (zoals de glans op Mozes' gezicht).
 - Wordt een bediening van veroordeling genoemd.
- **Nieuwe verbond**
 - Bediening van de **Geest**: de Geest maakt levend.
 - Heeft een **veel grotere en blijvende glorie**.
 - Brengt gerechtigheid en vrijheid.

De bedekking en het zien van Gods heerlijkheid

- Bij het lezen van het oude verbond ligt er voor Israël een **bedekking** die verhindert Christus te zien.
- In **Christus** wordt die bedekking weggenomen.
- "Waar de Geest van de Heer is, daar is **vrijheid**."

Verandering door de Geest

- Gelovigen aanschouwen de heerlijkheid van de Heer "met een onbedekt gezicht".
- Ze worden door de Geest **veranderd naar hetzelfde beeld**, van heerlijkheid tot heerlijkheid.
- Dit benadrukt een proces van voortdurende geestelijke groei en vernieuwing.

Hoofdthema's

- De Geest schrijft Gods wil in harten, niet op steen.
- De glorie van het nieuwe verbond overtreft die van het oude.
- Werkelijke vrijheid komt door de Geest.
- Gelovigen worden steeds meer gelijk aan Christus.